

Patstāvīgā darba uzdevuma forma:

Mācību priekšmets: **matemātika**.

Patstāvīgais darbs nr.

Tēma : **Prizma**.

Darba ilgums : **2** stundas.

Mērķis :

1. veikt kopsavilkumu par tēmu „prizma,,;
2. atrisināt elementārus uzdevumus par prizmu;
3. novērtēt un atrisināt vēlamā līmeņa uzdevumus.

Izmantojamā literatūra :

- Baiba Āboliņa, Pēteris Čepulis Ģeometrija vidusskolai. Rīga : Zvaigzne ABC, 2000.
- Evija Slokenberga, Inga France, Ilze France Matemātika 11.klasei, Lielvārds, 2010.
- Kriķis D., Zariņš P., Ziobrovskis V. Diferencēti uzdevumi matemātikā. 2. daļa. Rīga : Zvaigzne ABC, 1993.
- Lude I. Ģeometrija vidusskolām. Darba burtnīca. Pētergailis, 2001.

Patstāvīgā darba gaita :

1. izstudēt mācību literatūru un nepieciešamās formulas;
2. aplūkot līdzīgus piemērus pierakstu kladē;
3. atrisināt dotos uzdevumus, veicot atbilstošu noformējumu;
4. savlaicīgi nodot darbu.

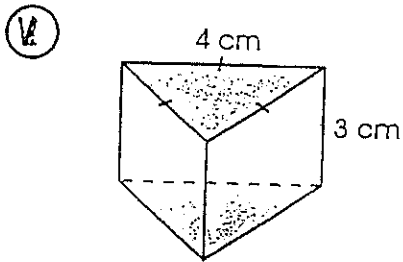
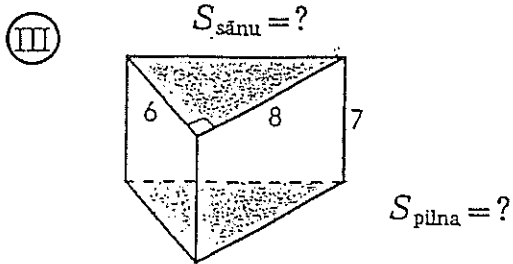
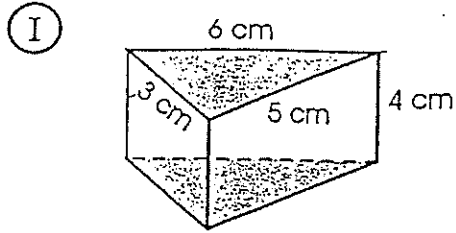
Darba vērtēšana:

1. Par katru 1.daļas pareizu atbildi 1 punkts.
2. Par katru 2.daļas uzdevumu tik punktu, cik norādīts iekavās, vai saņem daļu no punktiem pēc paveiktām darbībām.
3. Iegūtos punktus summē un vērtē pēc tabulas:

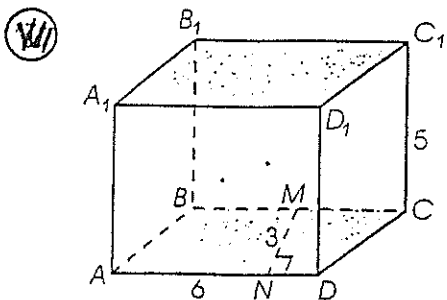
Punkti	0 -4	5 - 9	10 - 14	15 -19	20 - 25	26 -30	31-35	36-40	41-43	44-45
Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1. variants.
Dots taisnstūra paralēlskaldnis.

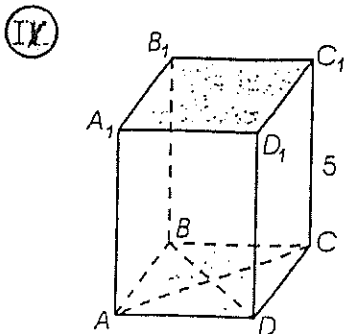
Dota taisna prizma.

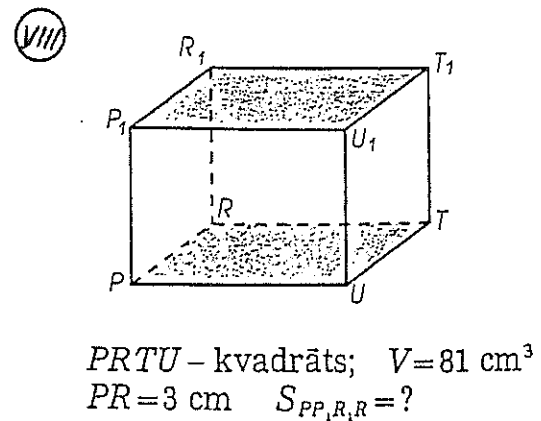
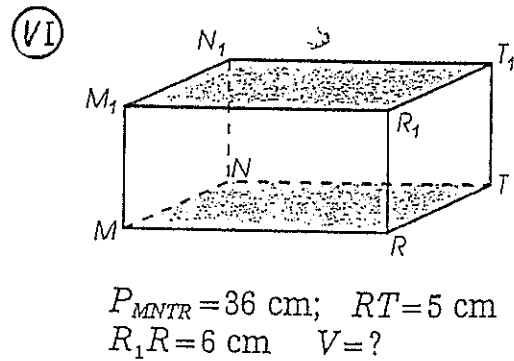
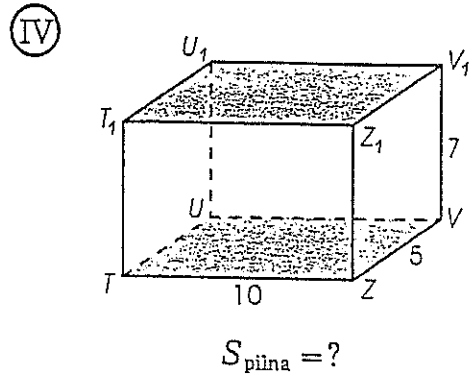
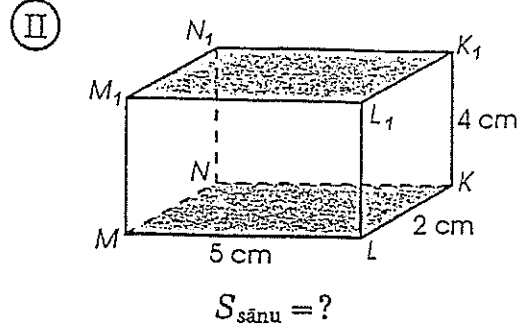
$S_{sānu} = ?$ $S_{pilna} = ?$

$ABCD$ - paralelograms
 $V = ?$

$ABCD$ - rombs
 $AC = 8$; $BD = 6$
 $V = ?$

10. Taisnstūra paralēlskaldnī trīs šķautņu, kas iziet no vienas virsotnes, garumi $2dm$, $3dm$ un $6dm$. Aprēķināt paralēlskaldņa diagonāļu garumus.

11. Taisnstūra paralēlskaldņa pamata malas ir $12cm$ un $5cm$, bet paralēlskaldņa diagonāle ar pamata plakni veido 45° leņķi. Aprēķināt paralēlskaldņa tilpumu.

12. Aprēķināt taisnstūra paralēlskaldņa virsmas laukumu, ja tā diagonāle ir $13dm$, un augstums ir $12dm$, bet viena no pamata šķautnēm ir $4dm$.

13. Taisna paralēlskaldņa pamatā ir rombs, kura šaurais leņķis ir 60° un mala $6cm$. Paralēlskaldņa augstums ir $8cm$. Aprēķināt tā diagonāļu garumus.

14. Taisnas prizmas pamatā ir trijstūris, kura malas ir $5cm$ un $6cm$ garas un veido 30° leņķi. Prizmas sānu šķautne ir $4cm$. Aprēķināt prizmas tilpumu.

15. Taisnās četrstūra prizmas pamats ir taisnstūris ar malām $7cm$ un $24cm$, bet augstums ir $8cm$. Aprēķināt prizmas diagonālšķēlumu laukumus

2.daļa.

1. Regulāras trijstūra prizmas sānu šķautnes garums ir $18cm$, bet pamata mala ir $24cm$. Aprēķināt šķēluma, kas novilkts caur apakšējā pamata malu un augšējā pamata pretējo virsotni, perimetru. (3 punkti)

2. Taisnas prizmas pamatā rombs, kura mala $4cm$ un garākā diagonāle $4\sqrt{3}cm$. Prizmas sānu skaldnes diagonāle ir $2\sqrt{3}cm$. Aprēķināt prizmas tilpumu un pilnas virsmas laukumu. (5 punkti)

3. Caur regulāras četrstūra prizmas apakšējā pamata diagonāli un augšējā pamata virsotni novilkts šķēlums, kas šķēļ prizmas divas blakus esošās sānu skaldnes pa taisnēm, starp kurām ir leņķis α . Aprēķināt prizmas tilpumu, ja pamata mala ir a . (6 punkti)

4. Taisnstūra paralēlskaldņa $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ šķautnes DC , DA un DD_1 ir attiecīgi vienādas ar $2a$, $3a$ un a . Aprēķināt:

a) šķēluma $B_1 C_1 DA$ laukumu;

b) leņķi starp diagonāli $B_1 C$ un skaldni $A_1 D_1 DA$. (8 punkti)

5. Četrstūris $AD_1 C_1 B$ ir taisnstūra paralēlskaldņa $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ šķēlums. $AB = b$, $AD = 2b$ un $AA_1 = 3b$. Aprēķināt :

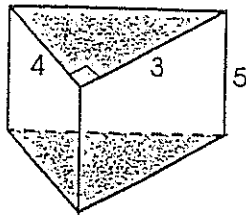
a) šķēluma laukumu;

b) leņķi starp diagonāli AC_1 un skaldni $A_1 B_1 BA$. (8 punkti)

2. variants.
Dots taisnstūra paralēlskaldnis.

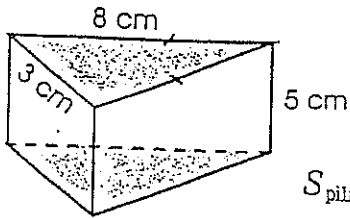
Dota taisna prizma.

I

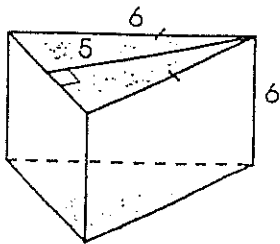
$S_{\text{sānu}} = ?$

IV

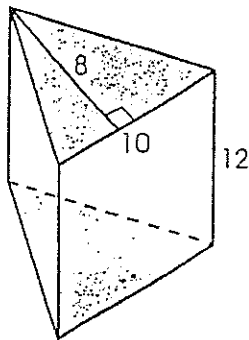
$S_{\text{pilna}} = ?$

V

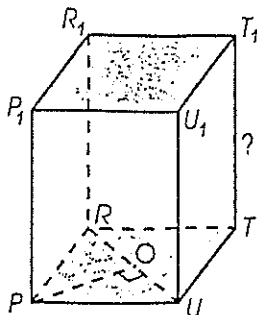
$S_{\text{sānu}} = ? \quad S_{\text{pilna}} = ?$

VI

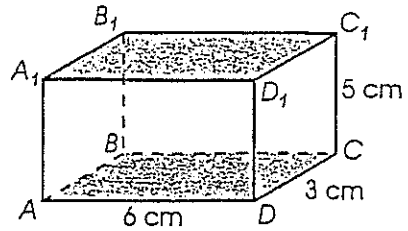
$V = ?$

IX

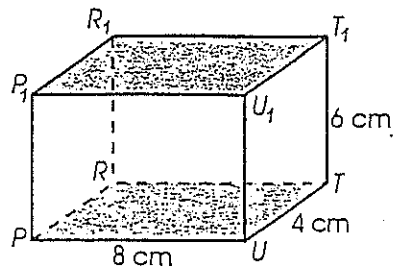
$PRTU$ – rombs
 $RU = 3 \text{ cm}; PO = 4 \text{ cm}$
 $V = 120 \text{ cm}^3$

II

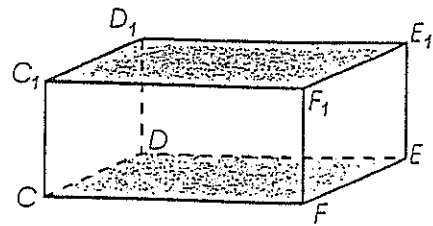
$S_{\text{sānu}} = ?$

III

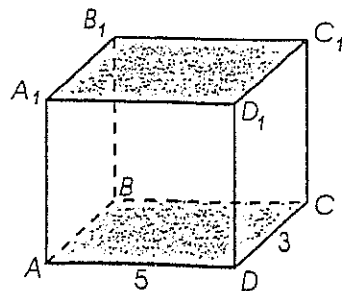
$S_{\text{pilna}} = ?$

VII

$P_{CDEF} = 40 \text{ cm}; CD:DE = 2:3$
 $CC_1 = 15 \text{ cm} \quad V = ?$

VIII

$V = 90 \quad S_{\text{pilna}} = ?$

10. Taisnstūra paralēlskaldnī trīs šķautņi, kas iziet no vienas virsotnes, garumi $3dm$, $4dm$ un $12dm$. Aprēķināt paralēlskaldņa diagonāļu garumus.

11. Taisnstūra paralēlskaldņa pamata malas ir $6cm$ un $8cm$, bet paralēlskaldņa diagonāle ar pamata plakni veido 45° leņķi. Aprēķināt paralēlskaldņa tilpumu.

12. Aprēķināt taisnstūra paralēlskaldņa virsmas laukumu, ja tā diagonāle ir $15dm$, un augstums ir $9dm$, bet viena no pamata šķautnēm ir $6dm$.

13. Taisna paralēlskaldņa pamatā ir rombs, kura šaurais leņķis ir 60° un mala $12cm$. Paralēlskaldņa augstums ir $5cm$. Aprēķināt tā diagonāļu garumus.

14. Taisnas prizmas pamatā ir trijstūris, kura malas ir $10cm$ un $6cm$ garas un veido 30° leņķi. Prizmas sānu šķautne ir $5cm$. Aprēķināt prizmas tilpumu.

15. Taisnās četrstūra prizmas pamats ir taisnstūris ar malām $6cm$ un $8cm$, bet augstums ir $7cm$. Aprēķināt prizmas diagonālšķēlumu laukumus

2. daļa.

1. Regulāras trijstūra prizmas sānu šķautnes garums ir $9cm$, bet pamata mala ir $12cm$. Aprēķināt šķēluma, kas novilkts caur apakšējā pamata malu un augšējā pamata pretējo virsotni, perimetru. (3 punkti)

2. Taisnas prizmas pamatā rombs, kura mala $12cm$ un garākā diagonāle $6\sqrt{3}cm$. Prizmas sānu skaldnes diagonāle ir $13cm$. Aprēķināt prizmas tilpumu un pilnas virsmas laukumu. (5 punkti)

3. Caur regulāras četrstūra prizmas apakšējā pamata diagonāli un augšējā pamata virsotni novilkts šķēlums, kas šķēļ prizmas divas blakus esošās sānu skaldnes pa taisnēm, starp kurām ir leņķis β . Aprēķināt prizmas tilpumu, ja pamata mala ir a . (6 punkti)

4. Taisnstūra paralēlskaldņa $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ šķautnes DC , DA un DD_1 ir attiecīgi vienādas ar $2a$, $3a$ un a . Aprēķināt:

a) šķēluma $B_1 C_1 DA$ laukumu;

b) leņķi starp diagonāli $B_1 C$ un skaldni $A_1 D_1 DA$. (8 punkti)

5. Četrstūris $AD_1 C_1 B$ ir taisnstūra paralēlskaldņa $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ šķēlums. $AB = b$, $AD = 2b$ un $AA_1 = 3b$. Aprēķināt :

a) šķēluma laukumu;

b) leņķi starp diagonāli AC_1 un skaldni $A_1 B_1 BA$. (8 punkti)